

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 07 » 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0529/23
Мессіс
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2023 р.

Київ – 2023

Розробник: Стрельцова Світлана Вікторівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, Зайцева Вероніка Іванівна, доцент кафедри декоративного мистецтва і реставрації Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Крюк Олександр Олексійович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

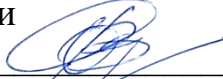
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 2 від «17» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

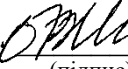
« ___ » _____ 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Ольга КОНОВАЛОВА

Робочу програму перевірено « ___ » _____ 2022 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 2023/2024 н.р. (підпис) О. В. Школьна (ПІБ), «18» серпня 2023 р., протокол № 9

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), « ___ » 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисциплін	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	20/600			
Курс	2		-	
Семестр	3	4	-	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	2	2	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	-	-
Аудиторні	40	40	-	-
Модульний контроль	4	4	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	16	16	-	-
Форма семестрового контролю	залік	-	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічний рисунок» є:

- відображення видимої (об'єктивної) реальності.
- засвоєння теоретичних та практичних знань з рисунка.
- вільне володіння технічними навичками.
- самоаналізу в навчальному процесі.
- розвиток образотворчого мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.

Знання з «Академічного рисунка» закріплюються в процесі виконання практичних робіт.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Академічний рисунок» є:

- ознайомити здобувачів з матеріалами та техніками академічного рисунка
- навчити здобувачів користуватися основним інструментарієм та способами створення академічного рисунка – лінією, штрихом, тінню;
- навчити здобувачів грамотно розташовувати предмети в площині аркуша;
- навчити здобувачів передавати об'єм предмета засобами рисунка, володіти штрихом та опанувати його законами;
- навчити закону побудови форми на зображувальній площині;
- сформуванню у здобувачів творче ставлення до натури та її інтерпретації в умовах різних художніх задач, що виконуються в різних матеріалах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища
- СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей
- СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача
- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- основні методи, техніки та матеріали рисунка, технології їх використання, зображувально-виразних можливостей засобів рисунка в розв'язанні образних задач;
- принципи композиції в рисунку;
- принципи роботи з об'ємом, фактурою матеріалу, тіннями і штрихом;
- пропорції та їх значення в рисунку;
- закономірності побудови форми на зображувальній поверхні;
- різні методи побудови форми в рисунку.

Практичні навички і вміння:

- побудувати та намалювати в техніках академічного рисунка простий натюрморт з кількох предметів;
- виконати побудову та рисунок в основних техніках гіпсових фігур у різних композиційних рішеннях (гіпсова фігура, натюрморт з гіпсовою фігурою тощо);
- передати фактуру предмета, виконаного з різних матеріалів (дерево, кераміка, метал, скло);
- організувати простір засобами рисунка – лінією, світлотінню, тоном, шляхом передачі взаємозв'язку предметів;
- організувати простір з врахуванням співвідношення площини й об'єму, світлого й темного, ритму й руху, рівноваги мас тощо;
- створити роботу в техніках академічного рисунка (олівець, а також туш, вугілля, сангіна, соус).
- виконанні практичних завдань відповідно до програми, з урахуванням підвищення рівня складності.

Результати навчання:

- РН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу

- РН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- РН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- РН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
- РН 7. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.
- РН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини й застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.
- РН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Зображення гіпсових зліпків							
Тема 1. Зображення гіпсової моделі черепа людини в трьох положеннях	20			20			
Тема 2. Зображення гіпсової моделі екорше людини в ракурсі	12			12			
Тема 3. Зображення гіпсового зліпка носа з очима Давида	8			8			
Тема 4. Зображення гіпсової голови Аполлона (копія)	16						16
<i>Модульний контроль</i>	4						
Разом	60			40			16
<i>Усього</i>	60			40			16
Змістовий модуль II. Натюрморти з гіпсовою головою, бюст							
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою Диадумена	14			14			
Тема 2. Натюрморт з гіпсовою головою Сократа	14			14			
Тема 3. Нескладний натюрморт з гіпсовим жіночим бюстом.	12			12			

Тема 4. Рисунок гіпсових частин тіла, конструктивна побудова (копія)	8					8
Тема 5. Зарисовки чоловічої натури (портрет)	8					8
<i>Модульний контроль</i>	4					
<i>Разом</i>	60			40		16
<i>Усього</i>	60			40		16

5. Програма навчальної дисципліни
Змістовий модуль I. Зображення гіпсових зліпків
Тема 1. Зображення гіпсової моделі
черепа людини в трьох ракурсах (20 год.)

Тональний рисунок. Формат – А1. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: гіпсова модель черепа людини розташовується на тлі темних драперій при заданому освітленні.

Мета: навчитись будувати складну форму черепа, адже це є відправною точкою у зображенні людської голови, яка дає можливість більш поглиблено ознайомитись з основними характеристиками взаємозв'язку кісток та м'язів.

Завдання: грамотно закомпонувати в листі всі три зображення; освоїти принципи конструктивної побудови черепа з урахуванням особливостей лінійної перспективи і анатомічної будови черепа; показати наскрізно прорізну та просторову складові; зберегти пропорції та перспективне скорочення форми у просторі; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності гіпсу.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5]; [6]; [7]; [8]; [9].

Тема 2. Зображення гіпсової моделі
екорше людини в ракурсі. (12 год.)

Тональний рисунок. Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: гіпсова модель екорше людини розташовується на тлі темних драперій при заданому освітленні.

Мета: освоїти пластично-анатомічну побудову і тональне моделювання форми голови. Передати матеріальність гіпсу. Розвинути навички узагальнення і деталізації.

Завдання: грамотно закомпонувати в листі екорше; виконати лінійно-конструктивний рисунок з проробкою тоном гіпсової голови екорше; вивчити розташування м'язів і їх взаємозв'язок між собою; зберегти пропорції та перспективне скорочення форми у просторі; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності гіпсу.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5]; [6]; [7]; [8]; [9].

Тема 3. Зображення гіпсового зліпка носа з очима Давида (8 год.)

Формат – А3. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі світлої драперії розміщується гіпсовий зліпок очей з частиною носа Давида при заданому освітленні.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм частини гіпсового зліпка Давида використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпсу враховуючи світло, тіні та рефлекси; навчити зображувати гіпсовий зліпок правдиво зображуючи пропорційні співвідношення.

Завдання: вірно закомпонувати в форматі; розібратись в анатомічних особливостях будови зліпка, передати об'єм та матеріальність гіпсової частини; звернути особливу увагу на передачу рефлексів, тіней власних та падаючих.

1 етап роботи: необхідно правильно визначити загальні пропорції форми і розмістити майбутнє зображення на аркуші паперу, закомпонувати його.

Починати рисунок зліпка треба із зображення цілої частини деталі, так як вона має більш просту геометричну форму. Намітьте загальну форму гіпсової форми відповідно натурі, його ширину і висоту. Керуючись законами лінійної перспективи, виконайте лінійно-конструктивну побудову.

2 етап роботи: визначте розмір носа, очей (висоту і ширину). Ніс – симетрична форма, вісь симетрії повинна бути знайдена в самому початку зображення. Надалі ми зможемо використовувати її при побудові парних елементів носа. Лінійно-конструктивну побудову носа варто почати з обрубівки – спрощення форми носа.

Намітьте очну ямку і визначте розмір ока і його місце розташування щодо розміру зліпка. Визначте співвідношення великих частин ока: розмір ока по ширині і висоті, ширина повік, розташування слізника і зіниці. Особливу увагу зверніть на стан середньої лінії ока, яка з'єднує між собою зовнішній і внутрішній куточки ока. У місці самого широкого розкриття ока намітьте вертикальну осьову лінію. Вона завжди проходить через середину райдужної оболонки.

3 етап роботи: після того як намічені всі пропорції і загальна форма гіпсового зліпка очей з носом, уточніть деталі і остаточно прорисуйте їх в лініях. Важливо показати конструктивні особливості всіх елементів форми, їх з'єднання між собою. Уточніть конструкції всіх елементів носа, виправте раніше допущені помилки і завершіть лінійно-конструктивний малюнок.

4 етап роботи: легкими лініями намітьте кордон власних і падаючих тіней і прокрийте загальним тоном всі тіньові поверхні. Штрихування наноситься в одному напрямку, найчастіше під нахилом в 45 °. Насичуйте тон в необхідних місцях, відокремте власні тіні від падаючих.

За допомогою світлотіні і напрямку штрихування за формою кожної поверхні гіпсової частини моделюйте об'єм. Робота ведеться в тіні і на світлі. Опрацюйте нюанси. Порівняйте малюнок з натурою, внесіть поправки. Узагальніть все зображення.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; 5].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5]; [6]; [7]; [8]; [9].

Змістовний модуль II. Натюрморти з гіпсовою головою, бюст

Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою Диадумена (14 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темних драперій стоїть голова Диадумена та на передньому предметі побуту.

Мета: сформувати у здобувачів уміння і навички реалістичного відтворення натюрморту з гіпсовою головою та предметами побуту використовуючи різні техніки штриха; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити аналізувати та спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпсових форм, враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: вдало закомпонувати натюрморт у форматі, передати характер форми голови; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість.

1 етап роботи: композиційне розміщення натюрморту з гіпсовою головою у заданому форматі; розкриття основних тональних «плям» постановки.

2 етап роботи: конструктивна побудова та пропорційність гіпсової голови, а саме: пропорції лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать: точку верху чола (лінію коренів волосся), точку центру перенісся, центр підстави носа і центр перелому підборіддя, а також визначити рух і поворот голови.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефlekсами. Передача матеріальності предметів. Уточнення.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних та світло-тіньових уточнень. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття натюрморту в цілому.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6]	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5]; [6]; [7]; [8]; [9].

Тема 2. Натюрморт з гіпсовою головою Сократа (14 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі світлих драперій стоїть голова Сократа, на передньому плані предмети різної матеріальності.

Мета: сформувати у здобувачів уміння і навички реалістичного відтворення натюрморту з гіпсовою головою та предметами різної матеріальності використовуючи різні техніки штриха; розвинути просторову

уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити аналізувати та спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпсу враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: вдало закомпонувати натюрморт в форматі, передати характер форми голови; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість.

1 етап роботи: композиційне розміщення натюрморту з гіпсовою головою у заданому форматі; розкриття основних тональних «плям» постановки.

2 етап роботи: концентрація на пропорціях гіпсової голови, а саме на пропорціях лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефлексами. Передача матеріальності предметів, драперій.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних, світло-тіньових уточнень. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття натюрморту в цілому.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5]; [6]; [7]; [8]; [9].

Тема 3. Нескладний натюрморт з гіпсовим жіночим бюстом (12 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі світлих або темних драперій стоїть жіночий бюст у нескладному ракурсі.

Мета: сформувати у здобувачів уміння і навички реалістичного відтворення гіпсових форм в ракурсі; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпсу враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: вдало закомпонувати гіпсовий бюст у форматі, передати характер жіночого бюсту; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість штрихом в техніці академічного рисунку.

1 етап роботи: композиційне розміщення бюсту в заданому форматі.

2 етап роботи: концентрація на пропорціях гіпсової голови, а саме на пропорціях лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефлексами бюсту.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена тональному уточненню. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття в цілому.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]; [6].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5; [6]; [7]; [8]; [9].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	20	20	20	20
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	20	200	20	200
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	250	-	255
Максимальна кількість балів:		250		255	
Розрахунок коефіцієнта:		250:100=2,5		-	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль I. Зображення гіпсових зліпків.

Тема 4. Зображення гіпсової голови Аполлона (копія) (16 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Мета: сформувати у здобувачів уміння і навички реалістичного відтворення гіпсових форм; розвинути здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпсу враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: виконати копію зображення гіпсової голови Аполлона; вдало закомпонувати в форматі; навчитись розбиратися в анатомічних особливостях будови голови, передавати об'єм та матеріальність гіпсу в техніці академічного рисунку при заданому освітленні.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; [4]; [5]; 6].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5; [6]; [7]; [8]; [9].

Змістовий модуль II. Натюрморти з гіпсовою головою, бюст
Тема 4. Рисунок гіпсових частин тіла, конструктивна побудова (копія)
(8 год)

Постановка: виконати копію конструктивної побудови гіпсових частин тіла.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм гіпсових форм, використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпсу враховуючи світло, тіні та рефлекси; навчити зображувати гіпсові частини правдиво зображуючи пропорційні співвідношення.

Завдання: вдало закомпонувати в форматі; навчитись розбиратися в анатомічних особливостях, передавати об'єм та матеріальність гіпсу.

1 етап роботи: намітьте загальні розміри форми гіпсового зліпка, закомпонуйте зображення на аркуші.

2 етап роботи: визначте розміри по вертикалі і по горизонталі, уточніть розташування середньої лінії.

3 етап роботи: уточніть всі елементи і завершіть лінійно-конструктивний малюнок. Перевіривши правильність лінійного малюнка, переходьте до тональної проробки. Для цього спочатку слід позначити межі власних і падаючих тіней і прокрити всі тіні легким тоном. Відокремивши світло від тіні ви зможете краще оцінити правильність вашого зображення і виправити помилки.

4 етап роботи: завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних відносин на світлі і в тіні. Уточнюючи нюанси світло-тональних відносин, не забувайте про сприйняття форми в цілому.

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [4]; [5]; [6].

Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5]; [6]; [7]; [8]; [9].

Тема 5. Зарисовки чоловічої натури (портрет) (8 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Мета: сформувати у здобувачів уміння і навички реалістичного відтворення гіпсових форм; розвинути здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики;

Завдання: зафіксувати перше враження від моделі, яке має передавати глядачу закінчений рисунок.

1 етап роботи: задум. Композиційне рішення, ескіз.

Необхідно побачити красу постановки та зробити швидкий начерк (ескіз майбутнього рисунку). Тут вирішуються чотири основні завдання: компоновка, пропорції, рух і тональні відносини.

Завдання ескізу – не опрацьовуючи деталей, зафіксувати перше враження від моделі, яке має передавати глядачу закінчений рисунок.

2 етап роботи: побудова, введення легкого тону. Конструктивна побудова з урахуванням лінії горизонту, перспективного скорочення і

анатомічної будови. При побудові акцентуємо увагу на опорні точки голови: з'єднання виличних і лобових відростків, з'єднання скроневих відростків (виличної дуги), надбрівні дуги, лобові горби, передні кути нижньої щелепи, тім'яні горби. Завжди використовуємо середню лінію, щоб намічати в обидві сторони від неї парні елементи. Необхідно постійно аналізувати анатомічні особливості голови, вплив черепа на зовнішні особливості голови і її конструкцію.

3 етап роботи: моделювання форми, передача тональних співвідношень, деталізація, моделювання дрібної форми.

4 етап роботи: введення фону, завершення рисунка: узагальнення, виділення головного, підпорядкування йому другорядного.

Рекомендована література:	
Основна: [1]; [2]; 3; [4]; [5].	Додаткова: [1]; [2]; [3]; [4]; 5; [6]; [7]; [8]; [9].

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Творча новизна композиційного вирішення завдання – 2 б.
2. Правильна конструктивна побудова елементів композиції – 1 б.
3. Гармонійне світло-тональне вирішення – 1 б.
4. Охайність виконання, загальне враження – 1 б.

Всього: 5 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді виконання студентами творчої роботи на задану тему. Робота, що не відповідає темі не розглядається.

Критерії оцінювання модульного контролю

№ п/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1	Відповідність завданню (розмір, матеріал)	5
2	Композиційне рішення	5
3	Передача пропорцій, конструктивна побудова	5
4	Передача об'єму, світлотіньове рішення	5
5	Завершеність роботи	5
	Всього	25

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент демонструє повні та глибокі знання з навчального матеріалу. Робота відповідає завданню (розмір, матеріал), гармонійно закомпановано, має творчу складову, виконана в повному обсязі, має охайний та завершений вигляд. Можливі незначні похибки в композиції та охайності виконання	21-25
Студент демонструє достатні знання з навчального матеріалу. Робота відповідає завданню (розмір, матеріал), достатньо гармонійно закомпановано, має творчу складову, виконана майже в повному обсязі, має достатньо охайний вид, наближена до завершення.	17-20
Робота майже відповідає завданню. Достатній рівень виконання	13-16

композиції, проте є суттєві недоліки в творчому задумі, завдання виконано не в повному обсязі, має недостатньо охайний та завершений вигляд.	
Робота частково відповідає завданню, невдалий вибір матеріалів, значні помилки в композиції та задумі, завдання не виконано в повному обсязі, виглядає неохайно.	9-12
Низький рівень виконання роботи. Невиразність композиції, відсутність цілісності задуму, виконана не в повному обсязі, неохайне виконання.	5-8
Робота не відповідає завданню, має значні композиційні помилки, в роботі відсутній творчий задум, робота неохайна, не завершена.	1-4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У 3-му семестрі навчальним планом семестровий контроль з навчальної дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом навчальних семестрів.

У 4-му семестрі навчальним планом семестровий контроль з навчальної дисципліни «Академічний рисунок» не передбачено.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Академічний рисунок	
3 семестр	
разом 60 год., з них: практичні заняття – 40 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 16 год.	
Змістовий модуль I. Зображення гіпсових зліпків	
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Зображення гіпсової моделі черепа людини в трьох положеннях 110 б.	Тема 4. Зображення гіпсової голови Аполлона (копія) 5 б.
Тема 2. Зображення гіпсової моделі екорше людини в ракурсі 66 б.	
Тема 3. Зображення гіпсового зліпка носа з очима Давида 44 б.	
Разом – 220 б.	Разом – 5 б.
Модульна контрольна робота – 25 б.	
Разом – 250 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 2,5	
Форма підсумкового контролю залік	
2 семестр	
Разом 60 год., з них: практичні заняття – 40 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 16 год.	
Змістовий модуль II. Натюрморти з гіпсовою головою, бюст	
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою Диадумена 77 б.	Тема 4. Рисунок гіпсових частин тіла, конструктивна побудова (копія) 5 б.
Тема 2. Натюрморт з гіпсовою головою Сократа 77 б.	
Тема 3. Нескладний натюрморт з гіпсовим жіночим бюстом. 66 б.	Тема 5. Зарисовки чоловічої натури (портрет) 5 б.
Разом – 220 б.	Разом – 10 б.
Модульна контрольна робота – 25 б.	
Разом – 255 б.	

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова):

1. Демиденко О. І. Рисунок. Гіпсова класична голова людини : навчальний посібник для здобувачів вищих навчальних закладів. Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя : ЗНТУ, 2013. 93 с. ISBN 978-617-529-088-0. (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)

2. Іванов-Ахметов В. М. Навчальний рисунок (рисунок голови людини). Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет "Київський політехнічний інститут". Київ : НТУУ "КПІ", 2006. 79 с. : рис (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 1 примірник)
3. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник. 2-е видання перероблене та доповнене. Київ : Вища школа, 2002. 190 с. : іл. ISBN 966-642-055-4 (Наявний в бібліотеці Шамо 18/2, 69 примірників)
4. Пухарев В. В. Академічний рисунок у Харківському художньо-промисловому інституті [Текст]. Арт-простір : культурно-мистецький альманах. - Київ : Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. Вип. 1. С. 89-93. Бібліогр. в кінці ст. (Наявний в бібліотеці 10 шт.)
5. Трошкіна О. А., Михалевич В. В. Рисунок голови людини [Текст] : посібник. Київ : НАУ, 2011. 128 с. (Наявний в бібліотеці 1шт.)
6. Чепіль Л. П., Запорожець Г. М. Навчальний натюрморт: підготовка рисунка під акварельний живопис [Текст]. Мистецтво та освіта. Київ : Педагогічна думка, 2018. № 1. С. 45-51 (Наявний в бібліотеці Фахового коледжу «Універсум» 1 примірник)

Додаткові:

1. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка. Одеса: ОДПІ, 2002. 128 с.
2. Мирончик П.В., Манохін В.П. Рисунок, живопис, скульптура: Загальний курс академічного рисунку (для здобувачів – архітекторів 1-3 курсів денної форми навчання спеціальності 6.060102 «Архітектура»). Харків : ХНАМГ, 2009 222 с.
3. Перепадя В. В. Рисунок. Проблеми творчості в навчальному процесі. – Львів: «Палітра», 2003
4. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис. Київ : ТОВ «Європа Прінт», 2008. 134 с.
5. Сухенко В. О. Академічний рисунок. Підручник. Київ : Амадей, 2016. 232 с.
6. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
7. Щербина В. Г. Практична композиція. Кривий Ріг : Октан-Прінт, 2008. 187с.
8. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.
9. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка. Київ : НАУ, 2005. 60 с.